

Recension

EN FÖRTJÄNSTFULL BIOGRAFI ÖVER CARL FREDRIK MEINANDERS LIV

Torsten Edgren: Carl Fredrik Meinander - Arkeolog med perspektiv. Museiverkets publikationer 1, Vammalan kirjapaino 2013. ISBN 978-951-616-243-3. 285 sidor.

För oss arkeologer är professor Carl Fredrik Meinanders vetenskapliga meriter väl kända sedan tidigare men det är väldigt lite man vet om hans privatliv förutom vissa skvaller och skrönor. I detta hänseende är boken Carl Fredrik Meinander – Arkeolog med perspektiv en riktig pärla. Meinander var tydligen en mycket aktiv brevskrivare (120 bevarade brev enbart från krigstiden) och hans korrespondens finns uppbevarad i Nationalbiblioteket. Det är just via breven som man kommer mycket nära Meinanders person och påminns om vilken central roll han spelat inom den moderna arkeologin i Finland. Torsten Edgren har gjort ett förtjänstfullt arbete och skildrar i boken detaljrikt Meinanders privata korrespondens.

Biografin över Meinander är välskriven och underhållande. Den är en viktig milstolpe inom finsk arkeologihistoria. Som källmaterial har Edgren använt förutom brev även Meinanders vetenskapliga publikationer. Föremålet för boken – C. F. Meinander – behandlas med stor respekt av skribenten. Edgren lärde känna Meinander redan under sin studietid och arbetade bland annat som hans assistent vid diverse utgrävningar. Sedermera var de kolleger vid Arkeologiska Kommissionen det vill säga nuvarande Museiverket.

Boken är indelad i olika delar. Först får man detaljrik bakgrundsinformation om Carl Fredrik Meinanders familj och släkt. Läsaren får bland annat bekanta sig med de första, något tafatta, kärleksbrevens mellan Carl Fredriks mor och far. Sen fortgår boken kronologiskt genom barndomen och studierna till krigsåren. Efter krigsskildringarna övergår boken i att skildra Meinanders akademiska liv. Läsaren får besöka de viktigaste arkeologiska utgrävningarna inom finsk arkeologihistoria såsom Kolmhaara, Sätös, Pyheensilta, Otterböte,

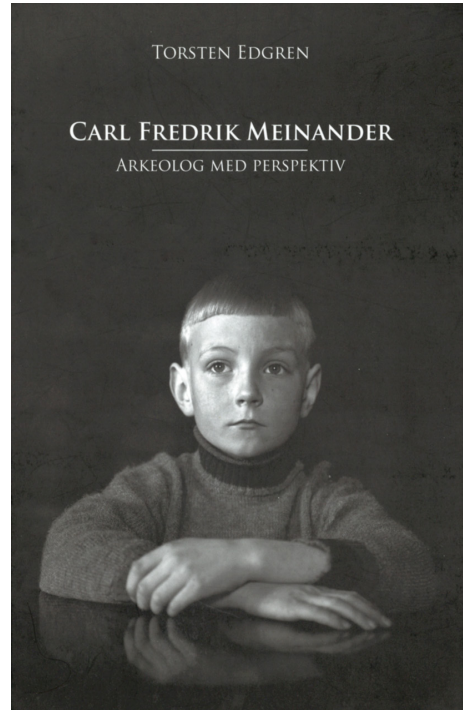
Morby, Dåvits, Mujavainio och Käl-damäki samt bekanta sig närmare med hans främsta litterära studier och verk.

Torsten Edgren har utfört ett omfattande och tidskrävande forskningsarbete med boken. Förutom några beklagliga slagfel är texten välskriven och fascinerande läsning rakt igenom. Boken riktar sig inte enbart för arkeologer, den ger mycket även för den som arbetar inom museibranschen eller som arbetar inom andra kulturvetenskaper. Meinander hade en bred vänkrets även utanför arkeologin. Dit hörde bland annat professorn och filosofen Georg Henrik von Wright och Gunnar Palmgren som först fungerade som professor vid Svenska handelshögskolan och sedermera som verkställande direktör på Stockmann.

Boken är således inte enbart ett porträtt av en arkeologs liv utan ger även via de skildrade breven ett bredare perspektiv på livet i Helsingfors t.ex. under andra världskriget. I synnerhet brevväxlingen mellan Meinander och hans mamma Martha Meinander, före och under krigsåren, är både rörande och mycket spännande läsning.

Martha Meinander, som fungerade som textilkonservator på Nationalmuseet, behandlar i sina brev till sonen Carl Fredrik den intressanta vardagen på Nationalmuseet under kriget. Personalen tvingades till exempel att vakta museet även under nattetid. Nationalmuseets stora innergård användes som trädgårdsland under krigsåren och museets personal arbetade flitigt på sina odlingslotter efter arbetsdagens slut. På gården fanns även en svinstia och kaninburar, en lyx som knappast andra helsingforsbor hade tillgång till mitt under brinnande krig. I breven framkommer det även att en del av nationalmuseets samlingar evakuerades bland annat till Urajärvi i Asikkala samt till Svidja och Sjunby i Sjundeå. Då Martha som textilkonservator inspekterade en av flyttlådorna i Sjunby var den så fuktig att den togs tillbaka till Helsingfors. När lådan öppnades hoppade en råtta ut ur den!

I boken får vi även lära oss att Carl Fredrik skickade detaljrika instruktioner från fronten gällande evakueringen av familjens lösöre under bombardemangen av Helsingfors. I en kulturfamilj som Meinanders var det värdefullaste ägodelarna familjens bibliotek och brevväxling samt Carl Fredriks egen pro

gradu avhandling om stenåldersboplatsen Jettböle. Familjen silver förvarades i Nationalmuseets kassavalv.

Biografin har getts ut på Carl Fredrik Meinanders modersmål, svenska. Jag hoppas att detta inte är ett hinder, eftersom boken förtjänar stor publicitet och en bred läsarkrets. Tyvärr kan jag efter en snabb förfrågan bland mina finskspråkiga kolleger besvara mina egna farhågor med att endast ett fåtal ens känner till boken! Jag skickar därför här en hälsning till bokens utgivare Museiverket och hoppas att de kunde marknadsföra biografen bättre även på finskspråkiga arkeologiforum, det är boken definitivt värd.